

Slovak case text

Regional Court in Nitra 12 November 2008

Právny odbor: Obchodné právo

Predmet sporu: určenie neplatnosti odstúpenia od zmluvy

15Cob/1 80/2008

7Cb/82/2007

4607205197

U z n e s e n i e

Krajský súd v Nitre v právnej veci žalobcu: F. Č., E. XXX/X., T., Česká republika, zast. advokátom Mgr. R. S., S. N. XX., P. X., Česká republika, proti žalovanému: P. T. a.s., K. XXXX., T., IČO: XX. XXX. XXX., Slovenská republika, zast. advokátkou JUDr. L. J., A. XX., K., Slovenská republika, o určenie neplatnosti odstúpenia od zmluvy, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Topoľčany č.k. 7Cb/82/2007-242 zo dňa 19.5.2008, takto

r o z h o d o l :

Odvolací súd rozsudok Okresného súdu Topoľčany č.k. 7Cb/82/2007-242 zo dňa 19.5.2008 z r u š u j e a vec vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Topoľčany napadnutým rozsudkom určil, že okamžité skončenie zmluvného vzťahu založeného kúpnu zmluvou č. 80/EX 03 uzatvorenou dňa 31.7.2003 medzi žalobcom a T. a.s., IČO: XX. XXX. XXX. so sídlom K. XXXX., XXX. XX. T., Slovenská republika v znení dodatku č. 1 zo dňa 2.1.2004, dodatku č. 2 zo dňa 20.2.2004, dodatku č. 3 zo dňa 31.12.2004, dodatku č. 4 zo dňa 24.2.2005 a dodatku č. 5 zo dňa 4.4.2005, dané žalobcovi listom spoločnosti T. a.s., IČO: XX. XXX. XXX. so sídlom K. XXXX., XXX. XX. T., Slovenská republika, zo dňa 10.10.2006 a 31.10.2006 sú neplatné. Žalovaného súčasne zaviazal na náhradu trov konania žalobcovi v sume 48.474,- Sk do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

V odôvodnení napadnutého rozsudku prvostupňový súd uviedol, že žalobca sa podaným návrhom proti žalovanému domáhal určenia neplatnosti okamžitého skončenia zmluvného vzťahu založeného kúpnu zmluvou č. 80/EX 03 uzavretou dňa 31.7.2003 v znení dodatkov 1 až 5 zo dňa 2.1.2004, 20.2.2004, 31.12.2004, 24.2.2005 a 4.4.2005 dané mu listom zo dňa 10.10.2006 a 31.10.2006. Návrh odôvodnil tým, že svoje záväzky zo zmluvy dodržiaval a zmluvné povinnosti odôvodňujúce okamžité skončenie zmluvného vzťahu neporušoval.

Po vykonanom dokazovaní súd prvého stupňa dospel k záveru, že návrh bol podaný dôvodne. Účastníci konania uzavreli kúpnu zmluvu, čím medzi nimi vznikol obchodno-záväzkový vzťah. Predmetom zmluvy bola kúpa tovaru - najmä piva, ale aj ďalšieho tovaru, baleného v obaloch vo vlastníctve žalovaného. Výpoveďami svedkov, dlhodobého trvania obchodno-záväzkového vzťahu a tiež správania sa účastníkov konania v rámci ich spolupráce bolo potvrdené, že vzťahy účastníkov založené kúpnu zmluvou boli dobré a to do takej miery, že dodatkom k zmluve bola medzi účastníkmi predĺžená aj výpovedná lehota z troch na dvanásť mesiacov, k čomu by podľa názoru súdu nedošlo, ak by mal žalovaný voči žalobcovi (plneniu jeho povinností vyplývajúcich zo zmluvy)

výhrady. Napriek dobrým obchodným vzťahom, žalovaný bez predchádzajúceho upozornenia žalobcu na porušovanie zmluvných povinností zaslal žalobcovi listy o okamžitom skončení zmluvy.

V prvom prípade použil ako dôvod okamžitého skončenia zmluvy porušovanie článku XI bodu 1, t.j. nedodržovanie lehoty 90 dní na vrátenie obalov. Aj keď v zmluve bola dohodnutá na vrátenie obalov lehota 90 dní, dokazovaním mal súd za preukázané, že pri odoberaní a vracaní obalov nedochádzalo medzi účastníkmi k žiadnym problémom a to ani v prípade prekročenia dohodnutej lehoty. Žalovaný so žalobcom ale aj s inými obchodnými partnermi si dlhodobou praxou ustálili spôsob vracania obalov, ktorý žalobca dodržiaval a v prípade, že nebola dodržaná 90 dňová lehota na vrátenie obalov, nebolo to výlučne zavinením žalobcu, ktorý najmä v mesiacoch väčšieho odberu tovaru jeho odberateľmi vrátenie obalov v presnom odobratom počte nemohol sám ani ovplyvniť. Okrem toho ak žalovaný trval na dôslednom dodržiavaní dohodnutej lehoty, vzhľadom na ustálenú prax, je v rozpore s dobrými mravmi, aby vzhľadom na zaužívanú prax bez predchádzajúceho upozornenia okamžite skončil zmluvu a takto postupoval iba voči žalobcovi (t.j. len jednému z obchodných partnerov, ktorí pri vracaní obalov postupovali rovnako). Takéto konanie žalovaného voči dlhodobému obchodnému partnerovi súd považuje za konanie, ktorého cieľom bolo ukončenie zmluvného vzťahu v čo najkratšom čase, ktorému by inak (bez dohody zmluvných strán) bránila dvanásťmesačná výpovedná lehota. To potvrdzuje aj skutočnosť, že žalovaný, pokiaľ trval iba na dodržiavaní 90 dňovej lehoty vracania obalov a mal aj naďalej záujem so žalobcom spolupracovať, vôbec nevyužil možnosť upozornenia a následného zníženia dodávok tovaru len v množstve vrátených obalov (bod 3 článku XI zmluvy). Taktiež mal súd za to, že žalovaný nepreukázal dôvodnosť podanej výpovede. V písomnom oznámení uviedol, že žalobca „porušil svoju zmluvnú povinnosť uvedenú v bode 1 článku XI Zmluvy vrátiť obaly spoločnosti T. a.s. ako predávajúcemu najneskôr do 90 dní od ich odberu“. V odseku 2 uviedol „Detailný stav obalového konta od 1.7.2006 do 9.10.2006 Vám zasielame v prílohe oznámenia“. Vzhľadom k špecifikovanom dôvodu ukončenia Kúpnej zmluvy v oznámení o okamžitom skončení zo dňa 10.10.2006, ako dôvod malo byť iba obalové hospodárstvo za čas od 1.7.2006 do 9.10.2006. Z prílohy t.j. Zoznamu odobratých a nevrátených obalov od 1.7.2006 do 9.10.2006 vyplýva, že celkovo odobral žalobca za uvedené obdobie 63.162 ks obalov a bolo vrátených celkovo 76.810 ks obalov, čiže v danom období od 1.7.2006 do 9.10.2006, ktoré bolo dôvodom ukončenia Kúpnej zmluvy, vrátil žalobca o 13.648 ks obalov viac, ako prevzal.

Druhým dôvodom použitým žalovaným pri okamžitom skončení zmluvy bola skutočnosť, že žalobca tovarom určeným na export do Českej republiky zásoboval aj odberateľov v Nemecku a Taliansku. Dokazovaním (výpoveďami svedkov) však bolo preukázané, že o dodávaní tovaru odberateľom v oboch týchto štátoch, mal žalovaný vedomosť, toto dlhodobo rešpektoval, dokonca tovar pre dodávku do týchto štátov pripravil, nakoľko ho označoval etiketami v príslušnom jazyku. Súčasne je treba uviesť, že dodávaním tovaru aj odberateľom mimo Českej republiky sa zvýšil odber tovaru žalovaného a tým aj jeho zisk, čo je v jeho záujme, keďže účelom podnikania je práve dosahovanie zisku. Je nepochopiteľné, že žalovaný napriek tomu, že o dodávaní tovaru aj iným ako českým odberateľom vedel, dlhodobo žalobcovi tovar pre týchto odberateľov pripravoval a dodával, pričom žiadne výhrady voči takémuto postupu nevzniesol a ani žalobcu neupozornil, že s tým nesúhlasí, použil postup žalobcu, ktorý bol dokonca v jeho záujme (v podstate sa ním zvýšil jeho export), ako dôvod okamžitého skončenia zmluvy. Takéto konanie žalovaného porušujúce dlhodobú prax zaužívanú medzi účastníkmi, súd považuje s poukazom na ich dovtedajšie výborné obchodné vzťahy za účelové s tým, že jeho cieľom rovnako ako v predchádzajúcom prípade bolo čo najrýchlejšie ukončenie zmluvného vzťahu v snahe obísť dohodu účastníkov o dvanásťmesačnej výpovednej lehote. Vzhľadom na uvedené skutočnosti súd považoval okamžité skončenie kúpnej zmluvy za rozporné s dobrými mravmi a preto rozhodol tak, že ich určil za neplatné.

Z právneho hľadiska vec posúdil podľa ustanovenia § 261 a § 409 a nasl. Obchodného zákonníka, ako i ustanovenia § 488, § 489 a § 39 Občianskeho zákonníka.

O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 OSP a v konaní úspešnému žalobcovi priznal ich náhradu v sume 48.474,- Sk z titulu zaplateného súdneho poplatku a trov právneho zastúpenia žalobcu.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný odvolanie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci. Podľa žalovaného prvostupňový súd sa nevysporiadal s námietkou žalovaného, že vo veci nie je daný naliehavý právny záujem na určení neplatnosti okamžitého skončenia predmetnej kúpnej zmluvy. Odvolateľ ďalej poukazoval na to, že podľa čl. IX bod 1 uzavretej zmluvy mal žalobca ako kupujúci povinnosť vrátiť obaly žalovanému ako predávajúcemu najneskôr do 90 dní od ich odberu od žalovaného ako predávajúceho. Pritom obaly, ktoré mal žalobca u seba dňa 1.7.2006 mal vrátiť najneskôr dňa 30.9.2006. To však žalobca neučinil a k 9.10.2006 nevrátil 16 ks KEG sudov, čím porušil záväzok „obrátkovosti obalov“ dohodnutý v citovanom ustanovení zmluvy. Žalovaný ďalej namietal, že žalobca nepreukázal, že by neporušil i čl. XII bod 6 uzavretej zmluvy a teda pivo určené na export a predaj do ČR neexportoval do ďalších krajín. Táto skutočnosť nebola preukázaná ani výpoveďami svedkov, keďže títo sa k danej otázke vyjadrili len všeobecne popísaním, ako prebiehala spolupráca vo veciach exportu piva do cudziny. Žalovaný ďalej namietal, že napadnutý rozsudok je i čiastočne nepreskúmateľný, pretože z neho nieje zrejmé, aké spoločensky všeobecne neakceptovateľné mravné zásady žalovaný ako podnikateľský subjekt nedodržiaval, ak podľa názoru súdu postupoval v rozpore s dobrými mravmi. Využitie nakontrahovaného ustanovenia v zmluve teda nemožno považovať za konanie v rozpore s dobrými mravmi. Žalovaný preto žiadal napadnutý rozsudok zmeniť a žalobu zamietnuť.

Žalobca sa k odvolaniu žalovaného písomne nevyjadril.

Krajský súd v Nitre ako odvolací súd, prejednal vec podľa § 212 ods. 1 OSP a na nariadenom pojednávaní postupom podľa § 221 ods. 1 písm. h/ novelizovaného OSP (účinnosť od 15.10.2008) napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Podľa citovaného ustanovenia súd rozhodnutie zruší, len ak súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenia právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav.

Z napadnutého rozsudku vyplýva, že prvostupňový súd vec z právneho hľadiska nesprávne posudzoval podľa príslušných ustanovení Obchodného a Občianskeho zákonníka, pričom správne ju mal posúdiť podľa príslušných článkov Dohovoru OSN o zmluvách o medzinárodnej kúpe tovaru, publikovaný v Zbierke zákonov pod č. 160/1991 Zb., najmä čl. 1 ods. 1 písm. a/, čl. 61 a nasl., čl. 81 a nasl.. Tento dohovor bol ratifikovaný s výhradou, že v tom čase ČSFR nebude viazaná 51. 1 ods. 1 písm. b/ dohovoru (na základe sukcesie práv a záväzkov po ČSFR tento dohovor platí i pre ČR a SR a to s účinkom ku dňu 1.1.1993).

Pred rozhodnutím vo veci samej si však prvostupňový súd musí ako predbežnú otázku vyriešiť primárne, či zo strany žalobcu je daný naliehavý právny záujem na podaní tejto určovacej žaloby podľa § 80 písm. c/ OSP.

V novom rozhodnutí o veci rozhodne súd prvého stupňa i o náhrade trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 OSP).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu odvolanie nieje prípustné.

Krajský súd v Nitre, dňa 12.11.2008

JUDr. Ján Bzdúšek
predseda senátu

Za správnosť: Zuzana Minarčicová

Krajský súd v Nitre

Za správnosť anonymizácie: Zuzana Svíteková